

PRZEWODNICZĄCY
Krajowej Rady Radiofonii
i Telewizji

Warszawa, 9 kwietnia 2018 roku

DS. 071.15.1.2018

RPW/22710/2018 P
Data:2018-04-11

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2018 -04- 11
<i>Interwencja osobista</i>	
ZAL. 3	NR .....

Pan Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

Pragnę podziękować za uwagi dotyczące trwającego właśnie procesu nowelizacji art. 18a ustawy o radiofonii i telewizji dotyczącego ustawowych obowiązków nadawców telewizyjnych w zakresie dostarczania w programach telewizyjnych udogodnień dla osób z niepełnosprawnością wzroku oraz dla osób z niepełnosprawnością słuchu.

W pełni zgadzam się z Pana stanowiskiem, że obowiązujące zapisy art. 18a u.r.t. nakładające na nadawców telewizyjnych obowiązek emisji audycji z udogodnieniami na poziomie co najmniej 10% łącznego czasu nadawania w kwartale są zdecydowanie niewystarczające, a ustawa w tym zakresie jest nieprecyzyjna. KRRiT od początku obowiązywania tych zapisów była przekonana o konieczności zrównoważonego stopniowego zwiększenia minimalnej ustawowej kwoty udogodnień, czemu wielokrotnie dawała wyraz zarówno w swoich dokumentach sprawozdawczych jak też w poprzedniej i obecnej Strategii Regulacyjnej naszego organu. Ponieważ jednak Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji nie posiada inicjatywy ustawodawczej, jedyne co może w tej materii to zwracać uwagę właściwym organom na potrzebę zmian przepisów ustawowych. W związku z powyższym, KRRiT odnosi się w niniejszej odpowiedzi jedynie do tych Pańskich uwag i wątpliwości, które nie są natury legislacyjnej.

Jeśli chodzi o praktyki rynkowe nadawców, KRRiT skorzystała z prawa inicjowania i wspierania samoregulacji w zakresie dostarczania usług medialnych (Art. 6 ust. 2. pkt. 12 u.r.t.) podejmując działania na rzecz uściślenia sposobu realizacji udogodnień dla osób z niepełnosprawnością sensoryczną w programach naziemnej telewizji cyfrowej (programy bezpłatne, ogólnodostępne i cieszące się dużą popularnością). W tym celu już w 2012 r. Przewodniczący KRRiT powołał zespół roboczy złożony z przedstawicieli środowisk osób niepełnosprawnych, nadawców i ekspertów KRRiT. Zespół ten, po żmudnych negocjacjach wypracował kompromis,

który stał się podstawą do podpisania w dniu 6 czerwca 2013 r. przez nadawców naziemnej telewizji cyfrowej *Porozumienia w sprawie sposobu realizacji obowiązków wynikających z art. 18a ustawy o radiofonii i telewizji dotyczących udogodnień w programach telewizyjnych dla osób z niepełnosprawnością wzroku i dla osób z niepełnosprawnością słuchu*. Dokument ten miał obowiązywać przez rok lub do czasu nowelizacji istniejących zapisów ustawowych, a zatem obowiązuje do dnia dzisiejszego i w mojej ocenie pełni w tym przejściowym okresie (tj. do czasu właściwego uregulowania tych kwestii w ustawie) bardzo pozytywną rolę. Z jednej strony upodmiotawia nadawców zwracając ich uwagę na potrzeby osób niepełnosprawnych, z drugiej – w praktyce zapewnia odbiorcom konkretne kwoty audiodeskrypcji (jest to udogodnienie najdroższe i najtrudniejsze w realizacji) oraz uzupełnia brakujące definicje dwóch z trzech udogodnień (napisy dla niesłyszących oraz tłumaczenie na język migowy).

Jeśli chodzi o faktyczną realizację 10% ustawowej kwoty udogodnień w programach telewizyjnych, to nawet przytoczone w Pańskim piśmie dane z monitoringu KRRiT jasno pokazują, że realizacja ta wyraźnie przewyższa ustawowe 10%: w roku 2016 średnioroczny udział audycji z udogodnieniami wyniósł 16,6%, a w roku 2017 wskaźnik ten wzrósł do 19,9%, czyli praktycznie podwoił minimalny ustawowy próg udogodnień. Dane te dotyczą ogółu nadawców w Polsce, bez względu na sposób dystrybucji (naziemna, satelitarna, kablowa), charakter emitowanego programu, zasięg techniczny i udział w rynku oglądalności. Wśród 105 programów telewizyjnych objętych badaniem w 2017 r. 15 realizowało obowiązek udostępniania audycji z udogodnieniami w znacząco większym stopniu niż średni. Były to programy o największej oglądalności jak: TVP Seriale (83,7%), TVP HD (71,6%), TVP1 (47,0%), TVN 7 (44,5%), TVN Fabuła (42,2%), TVP2 (35,7%) czy Canal+ (29,0%). Ponadto w roku 2016 pojawił się na rynku telewizyjnym program Super Polsat, którego zapisy koncesyjne zobowiązują do przeznaczania 75% miesięcznego czasu nadawania na audycje z udogodnieniami. W roku 2017 program ten zawierał w skali roku 80,1% audycji przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi.

W pełni zgadzam się z Panem, że jedną z głównych kontrowersji wokół zapisów art. 18a ustawy o radiofonii i telewizji jest jego nieprecyzyjny charakter, przy czym środowiska osób z niepełnosprawnościami interpretują go w ten sposób, iż oczekują po 10% udogodnień dla każdego z trzech rodzajów (język migowy, audiodeskrypcja, napisy dla niesłyszących).

KRRiT zwraca uwagę, że równy podział procentowego udziału ww. rodzajów udogodnień, szczególnie w proponowanej przez środowiska wysokości 50% - 50% - 50% to model teoretyczny, niepraktykowany w żadnym ze znanych nam krajów europejskich (w zał.

przykładowe zestawienie wymogów prawnych z państw europejskich oraz poziomu praktycznej realizacji udogodnień przez media publiczne zrzeszone w Europejskiej Unii Nadawców (EBU), a w obecnych realiach rynkowych w Polsce trudny do zrealizowania zarówno pod względem technicznym, organizacyjnym jak i ekonomicznym. Ponadto regułą jest, iż w większości znanych nam przykładów z innych krajów, kwoty audiodeskrypcji i tłumaczenia na język migowy (o ile są one wyznaczone) znacząco odbiegają od kwoty napisów dla niesłyszących¹. Poza tym, wysoki, równy podział kwot pomiędzy trzy udogodnienia o tak różnej naturze może okazać się niekorzystny nawet dla osób z niepełnosprawnościami. Na przykład konieczność wypełnienia wysokiej obowiązkowej kwoty audiodeskrypcji mogłaby skłaniać nadawców do obniżania jej jakości oraz stosowania jej tam, gdzie nie ma uzasadnienia, np. w audycjach typu talk-show. Z uwagi na to, że audiodeskrypcja jest najdroższą i najbardziej skomplikowaną w realizacji usługą, kraje Europy zachodniej określają jej wymiar albo w niewielkim wymiarze procentowym, albo w postaci liczby audycji opatrzonej tym udogodnieniem lub w postaci liczby godzin emisji z tym udogodnieniem (patrz załącznik). Natomiast tam, gdzie stosuje się wysoką kwotę procentową audiodeskrypcji (Finlandia, Szwecja) nie jest to audiodeskrypcja *sensu stricte*, a tzw. *spoken subtitles*, co jest usługą znacznie prostszą i tańszą, zbliżoną do naszego lektora. Dla przypomnienia warto dodać, że polskie środowiska osób z niepełnosprawnością wzroku nie uznają lektora jako pełnoprawnego udogodnienia, mimo, iż przyznają, że chętnie korzystają z tej usługi.

Z kolei wysokie kwoty tłumaczenia na język migowy generowałyby problem innej natury: obecny rozwój technik przekazu (poza mało jeszcze popularną telewizją hybrydową będącą połączeniem telewizji rozsiewczej z Internetem), nie pozwala jeszcze na wywoływanie sylwetki tłumacza przez zainteresowanych widzów, a co za tym idzie niewywoływanie jej przez wszystkich pozostałych odbiorców. Usługa ta oferowana jest zatem głównie w audycjach informacyjno-publicystycznych oraz w audycjach dla dzieci, zdecydowanie rzadziej np. w filmach akcji.

W związku z powyższymi przykładowymi argumentami, a także w toku wielokrotnych konsultacji i dyskusji wypracowano pogląd, że najsluszniejszym sposobem zapewnienia odpowiednich proporcji między poszczególnymi rodzajami udogodnień jest przyporządkowanie

---

¹ Przykładowo w uznawanym za modelowy przykładzie Wielkiej Brytanii łączna kwota udogodnień w telewizji koncesjonowanej to nie 150%, a „jedynie” 95% w następujących proporcjach: 80% napisy, 10% audiodeskrypcja i 5% tłumaczenie na język migowy. Nadawcę publicznego BBC obowiązuje 100% napisów oraz 10% audiodeskrypcji i 5% tłumaczenia na język migowy. Do wyznaczonych kwot dochodzono sukcesywnie przez 10 lat, ze znacznym udziałem wsparcia finansowego dla nadawcy publicznego.

ich do gatunków audycji. Inaczej bowiem należy podejść do udostępniania osobom z niepełnosprawnością sensoryczną filmów fabularnych i seriali, audycji informacyjno-publicystycznych, czy audycji dla dzieci. Zawarcie tego typu uregulowań w rozporządzeniu KRRiT zamiast w ustawie ma zatem swoje uzasadnienie praktyczne: jest nakierowane na rozpoznane realne potrzeby osób z niepełnosprawnościami, a jakakolwiek zmiana w przyjętych rozwiązaniach nie wymaga uruchamiania długotrwałego procesu legislacyjnego. Warto przy tym wspomnieć, że rozporządzenia KRRiT podlegają każdorazowo konsultacji społecznej, tak więc zainteresowane środowiska mają pełną możliwość wyrażenia swoich uwag i opinii. Jest to także forma, w której od 2012 r.² wpływają do KRRiT głosy osób z niepełnosprawnościami zawierające m.in. postulat znaczącego zwiększenia ustawowej kwoty udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami, w tym również do 100%.

Kolejny problem, który ustawodawca proponuje uregulować na drodze rozporządzenia KRRiT to ograniczenie wymagań dotyczących obowiązkowych kwot udogodnień, aż do całkowitego wyłączenia nadawcy spod tego obowiązku. Art. 18a u.r.t w obecnym brzmieniu nie daje możliwości zwolnienia podmiotu z obowiązku dostarczania udogodnień, a jedynie upoważnia KRRiT do wydania rozporządzenia w sprawie ograniczenia tego obowiązku. Dlatego w rozporządzeniu KRRiT z dnia 28 maja 2013 r. znalazł się zapis o ograniczeniu kwoty udogodnień do 5% i 1%. Oprócz programów o specjalizacji muzycznej, dotyczy to programów koncesjonowanych, które są rozpowszechniane lub rozprowadzane w bardzo ograniczonym wymiarze godzin (2 godz. dziennie bez powtórzeń), a w ich zasięgu znajduje się niewielka liczba odbiorców (poniżej 200 000 w zasięgu naziemnym, poniżej 50 000 gniazd w sieciach kablowych). W trakcie konsultacji społecznych tego rozporządzenia nadawcy programów o ograniczonym zasięgu wskazywali nie tylko na brak możliwości technicznych i ekonomicznych realizacji wymaganych przez u.r.t. kwot udogodnień, lecz również na brak możliwości pozyskania do współpracy w rejonie ich działania osób posiadających odpowiednie umiejętności (tłumacze na język migowy, audiodeskrytorzy).

Jeśli chodzi o kwestie praw autorskich w odniesieniu do audiodeskrypcji i tłumaczenia na język migowy utworów audiowizualnych, KRRiT również dostrzega ten problem, znajduje się ona poza obszarem kompetencji KRRiT.

---

² Obecnie obowiązująca ustawowa kwota udogodnień dla osób z niepełnosprawnościami została wprowadzona do polskiego porządku prawnego w 2011 r. nowelizacją Dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych. Przez pierwsze pół roku (okres przejściowy) nadawców podlegających polskiej jurysdykcji obowiązywała kwota 5% czasu nadawania programu z udogodnieniami, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży, a następnie, począwszy od 2012 r., są oni zobowiązani do realizacji 10% czasu nadawania z udogodnieniami, z wyłączeniem reklam i telesprzedaży.

W opinii KRRiT, niezwykle ważne jest, że po tak długim okresie postulatów zarówno środowisk osób niepełnosprawnych jak i samej KRRiT, obecnie jawi się szansa na pomyślne zakończenie procesu nowelizacji przepisów art. 18a u.r.t. Będzie to wyraźny krok w kierunku zwiększenia dostępu do programów telewizyjnych dla osób z niepełnosprawnościami sensorycznymi, choć zdajemy sobie sprawę, że zawarte w projekcie propozycje nie satysfakcjonują w pełni środowisk, do których są kierowane. Są one jednak wynikiem rozsądnego kompromisu, u podstaw którego leżą z jednej strony potrzeby odbiorców, z drugiej strony możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe nadawców, a do takiego właśnie podejścia Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji czuje się zobowiązana.

Mam nadzieję, że przedstawione wyżej wyjaśnienia okażą się satysfakcjonujące. W przypadku dodatkowych pytań lub wątpliwości jestem gotów udzielić dodatkowych informacji i wyjaśnień.

Z poważaniem,

Witold Kołodziej

Zał. Wymogi prawne w zakresie usług dostępnych w programach telewizyjnych w wybranych państwach członkowskich UE oraz poziom realizacji tych usług w mediach publicznych zrzeszonych w Europejskiej Unii Nadawców (EBU)

Załącznik. Wymogi prawne w zakresie usług dostępowych w programach telewizyjnych w wybranych państwach członkowskich UE oraz poziom realizacji tych usług w mediach publicznych zrzeszonych w Europejskiej Unii Nadawców (EBU) – stan za 2017 rok

Tabela nr 1. Aktualne wymogi prawne dot. zakresu i poziomu usług dostępowych w telewizji w 9 państwach członkowskich UE

Kraj	Typ nadawcy	Napisy	Audiodeskrypcja	Tłumaczenie na język migowy
Finlandia	publiczny	100% (z wyłączeniem audycji muzycznych, sportowych i dziecięcych).	100% ¹	Brak wymogów prawnych
	komercyjni	50% (dotyczy ogólnokrajowych programów o tematyce społecznej, z wyłączeniem audycji muzycznych, sportowych i dziecięcych).	50% ²	Brak wymogów prawnych
Francja	publiczny (France Télévisions)	100%	1000 audycji rocznie (łącznie dla wszystkich kanałów)	Brak wymogów prawnych. Nadawca publiczny dobrowolnie zobowiązał się do nadania w swoich kanałach w 2016 r. łącznie 150 godzin audycji z tłumaczeniem na język migowy (kwota identyczna jak w 2015 r.)
	komercyjni	100% w programach o udziale w rynku > 2,5% (takich programów jest łącznie we Francji tylko sześć); z wyłączeniem m.in. reklamy, sponsoringu i	Każdy z programów ma własny minimalny limit w tym zakresie wyrażony w liczbie audycji opatrzonych audiodeskrypcją	Brak wymogów za wyjątkiem kanałów informacyjnych, które muszą nadawać co najmniej jeden dziennik telewizyjny z

¹ W Finlandii „audiodeskrypcja” utożsamiana jest z tzw. napisami dźwiękowymi” (ang. *audio subtitles*) i jest do niej zaliczana. Jest to tzw. głośne czytanie tekstu, który ukazuje się w ruchomym obrazie (filmie, audycji TV, materiale wideo itp.). Usługa ta realizowana jest za pomocą syntezy mowy (automat) lub głosu ludzkiego. Jest ona znacznie tańsza i dużo łatwiejsza w realizacji niż klasyczna, tradycyjna audiodeskrypcja. Napisy dźwiękowe spełniają podobną rolę jak lektor w programach polskojęzycznych - służą pomocą w zrozumieniu akcji osobom słabiej widzącym i mającym problemy z czytaniem tekstu. Polska ustawa o radiofonii i telewizji w obecnym brzmieniu jest precyzyjna, jeśli chodzi o definicję audiodeskrypcji. Polskie środowiska osób z niepełnosprawnością narządu wzroku nie uznają lektora (który w wielu przypadkach jest tożsamy z napisami dźwiękowymi) za usługę dostępową, mimo, iż przyznają, że chętnie z niej korzystają.

² j.w.

		telezakupów, audycji sportowych nadawanych na żywo w porze nocnej, audycji muzycznych nadawanych na żywo). Programy o udziale w rynku poniżej 2,5% mają mniejsze wymagania: 30% - 60% napisów.	rocznie (od 12 do 80 audycji rocznie).	tłumaczeniem na język migowy dziennie.
Niemcy	publiczni i komercyjni	Jedynie ogólny wymóg zwiększania zakresu dostępności oferty programowej (bez wymieniania, o jakie rodzaje usług dostępowych chodzi)		
Włochy	publiczny (RAI)	- dziennie jedno wydanie wiadomości oraz wiadomości sportowych w programach uniwersalnych; - dziennie jedna audycja na kanale RAI News; - 70% czasu nadawania w programach uniwersalnych w godz. 6:00 - 24:00 (z wyłączeniem spotów reklamowych)	- ogólny obowiązek zapewniania dostępności multimediiów i programów TV na platformach naziemnych i satelitarnych + stopniowe zwiększanie oferty programowej z audiodeskrypcją	Ogólny obowiązek zapewniania dostępności (tak jak opisano obok przy audiodeskrypcji), w tym minimum jedna audycja dziennie z tłumaczeniem na język migowy w programach uniwersalnych oraz obowiązek rozpoczęcia testów jeśli chodzi o wiadomości regionalne
	komercyjni	Brak szczegółowych wymagań. Wymóg ogólny dot. dostarczania odpowiednich usług dostępowych dla osób z niesprawnością wizualną i słuchową		
Holandia	publiczny	Minimum 95%	Brak wymogów prawnych. Niektórzy nadawcy zapewniają audiodeskrypcję z własnej woli.	Brak wymogów.
	komercyjni	Minimum 50%	Brak wymogów prawnych.	Brak wymogów.
Polska	publiczny i komercyjni	Minimum 10% kwartalnego czasu nadawania (z wyłączeniem reklam i telesprzedaży) przeznaczanego na audycje zawierające takie udogodnienia jak: audiodeskrypcja, napisy dla niesłyszących oraz tłumaczenie na język migowy. Ograniczeniu tej kwoty podlegają programy muzyczne oraz programy o małym zasięgu ludnościowym i krótkim czasie nadawania.		

Hiszpania	publiczny	Od 2013 dążenie do osiągnięcia 100%.	Od 2013 zapewnianie 10 godz. audiodeskrypcji tygodniowo	Od 2013 zapewnienie 10 godz. audycji z tłumaczeniem na język migowy tygodniowo
	komercyjni	Od 2013 nadawcy telewizji bezpłatnej muszą zapewnić 75% napisów. Nowi nadawcy mają 4 lata na osiągnięcie tej kwoty (w 1. roku mają zapewnić 25% napisów, w 2. - 45%, w 3. - 65%, w 4. - 75%).	Od 2013 dostawcy bezpłatnej telewizji muszą zapewnić 2 godz. audiodeskrypcji tygodniowo. Nowi nadawcy mają 4 lata na osiągnięcie tej kwoty (w 1. roku mają zapewnić 0,5 godz. tygodniowo, w 2. – 1 godz., w 3. - 1,5 godz. aż do osiągnięcia 2 godz. tygodniowo w czwartym roku).	Od 2013 dostawcy bezpłatnej telewizji muszą zapewnić 2 godz. audycji z tłumaczeniem na język migowy w tygodniu.
Szwecja	publiczny	65% w audycjach na żywo i 100% w pozostałych	obowiązkowa audiodeskrypcja we wszystkich obcojęzycznych audycjach ze szwedzkimi napisami.	w 2017 r. 3% czasu nadawania programu, stopniowe zwiększanie do 4% w 2020 r.
	Komercyjni: poniższe wymagania dotyczą programów o udziale w widowni > 1%			
		100% napisów w audycjach rejestrowanych; od 40% (2016 r.) do 55% (2020 r.) napisów w audycjach na żywo.	Od 0,5% (2016 r.) do 2% (2020 r.) czasu nadawania programu (tylko audycje obcojęzyczne ze szwedzkimi napisami).	Od 3% (2017 r.) do 4% (2020 r.) czasu nadawania programu.
Wielka Brytania	Publiczny i komercyjni	Od 2014 r. minimum 80% czasu nadawania (z wyłączeniem reklamy). Do kwoty tej dochodzono stopniowo przez 10 lat – szczegóły patrz tabela nr 2. W dalszym ciągu dla nowych nadawców obowiązuje dziesięcioletni okres dochodzenia do pełnej kwoty.	Minimum 10% czasu nadawania z wyłączeniem reklamy (za wyjątkiem BBC News i BBC Parlament). Do kwoty tej dochodzono stopniowo przez 10 lat – szczegóły patrz tabela nr 2. W dalszym ciągu dla nowych nadawców obowiązuje dziesięcioletni okres dochodzenia do pełnej kwoty.	Minimum 5% czasu nadawania z wyłączeniem reklamy (za wyjątkiem BBC Parlament). Do kwoty tej dochodzono stopniowo przez 10 lat – szczegóły patrz tabela nr 2. W dalszym ciągu dla h nowych nadawców obowiązuje dziesięcioletni okres dochodzenia do pełnej kwoty.

Źródło: Cullen International, *Accessibility in audiovisual media services*, May 2017 (dane zagregowane); CSA, *L'accessibilité de programmes de télévision aux personnes handicapées et la représentation du handicap à l'antenne*, raport annuel 2016, Juin 2017.

Tabela nr. 2 Wielka Brytania: wymogi prawne w zakresie stopniowego zwiększania (dziesięć kolejnych lat) kwot usług dostępnych dla osób niepełnosprawnych w programach telewizyjnych (% łącznego rocznego czasu nadawania, bez audycji wyłączonych)

Rok	Napisy (%)	Audiodeskrypcja (%)	Tłumaczenie na język migowy (%)
pierwszy	10	2	1
drugi	10	4	1
trzeci	35	6	2
czwarty	35	8	2
piąty	60	10	3
szósty	60	10	3
siódmy	70	10	4
ósmym	70	10	4
dziewiąty	70	10	4
Dziesiąty	80	10	5

Źródło: Ofcom, *Ofcom's Code on Television Access Services*, 2017.

Tabela nr 3. Procentowy poziom realizacji usług dostępnych w mediach publicznych zrzeszonych w Europejskiej Unii Nadawców (EBU); dane szacunkowe za 2016 r. na podstawie informacji uzyskanych od 36 nadawców publicznych z 24 krajów

Kraj	Napisy (w %)	Audiodeskrypcja (w %)	Tłumaczenie na język migowy (w %)
Austria	60 - 79	5 - 9,9	tak, ale b/d
Belgia franc	20 - 39	tak, ale b/d	5 - 9,9

Belgia flam	80 – 100	poniżej 2,5	5 - 9,9
Chorwacja	20 – 39	poniżej 2,5	poniżej 2,5
Czechy	80 – 100	powyżej 15	2,5 - 4,9%
Dania	80 – 100	poniżej 2,5	powyżej 15
Estonia	tak, ale b/d	Nie	tak, ale b/d
Finlandia	80 – 100	Nie	tak, ale b/d
Francja	80 – 100	tak, ale b/d	tak, ale b/d
Hiszpania	80 – 100	powyżej 15	poniżej 2,5
Holandia	80 – 100	tak, ale b/d	tak, ale b/d
Irlandia	60 – 79	2,5 – 4,9	poniżej 2,5
Litwa	poniżej 19	Nie	2,5 - 4,9
Łotwa	poniżej 19	Nie	poniżej 2,5
Niemcy*	80 - 100	powyżej 15	poniżej 2,5
Norwegia	80 - 100	tak, ale b/d	5 - 9,9
Polska	20 – 39	2,5 - 4,9	tak, ale b/d
Portugalia	Tak, ale b/d	tak, ale b/d	tak, ale b/d
Serbia	tak, ale b/d	tak, ale b/d	tak, ale b/d

Słowenia	60 – 79	poniżej 2,5	poniżej 2,5
Szwajcaria	40 – 59	poniżej 2,5	poniżej 2,5
Szwecja	80 – 100	poniżej 2,5	poniżej 2,5
Wielka Brytania	80 – 100	powyżej 15	5 - 9,9
Włochy	60 – 79	tak, ale b/d	tak, ale b/d

b/d - nadawca nie dostarczył szczegółowych danych.

* Kwota między 80% a 100% napisów (w 2016 było to 85%) dotyczy tylko dwóch programów publicznych: ARD Der Erste i ZDF. Po uwzględnieniu programów regionalnych (landowych) kwota ta obniża się do 58%, a po uwzględnieniu publicznych kanałów satelitarnych do 41% .

Według przytoczanych wyżej badań nadawcy dostarczają średnio: napisy do **66%** programów, audiodeskrypcję do **13%** programów, a tłumaczenie na język migowy do **4%**. Należy podkreślić, że przytoczone za EBU średnie wartości poziomów usług dostępowych odnoszą się **wyłącznie do programów telewizji publicznych**.

Badanie EBU odnosiło się także do barier, które wpływają na poziom dostarczanych usług dostępowych. Na pierwszym miejscu nadawcy wymieniali koszty, na drugim - problemy techniczne.

KRRiTKRAJOWA RADA
RADIOFONII I TELEWIZJI**Adres Biura KRRiT:**Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9
01-015 Warszawa**Znak sprawy: DS.071.15.1.2018**

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2018 -04- 11
<i>Wojciech Osdejski</i>	
ZAL.	NR .....

Sz. P. Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa